

## Processos Psicològics: Memòria

2015/2016

Codi: 102604

Crèdits: 6

| Titulació          | Tipus | Curs | Semestre |
|--------------------|-------|------|----------|
| 2502443 Psicologia | OB    | 2    | 2        |

### Professor de contacte

Nom: Dolores Sáiz Roca

Correu electrònic: Dolors.Saiz@uab.cat

### Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

### Equip docent

Josep Baqués Cardona

Rocio Pina Rios

### Prerequisits

No té prerequisits oficials però resulta convenient disposar de certs coneixements de lectura en anglès i haver aprovat les anteriors assignatures sobre processos psicològics.

### Objectius

En semestres anteriors s'han estudiat diferents processos psicològics inclosos percepció, atenció, motivació, emoció i aprenentatge. En aquesta assignatura s'estudien els sistemes, processos i tipus de representació de la memòria humana i la seva relació amb els processos estudiats anteriorment.

Així doncs, ens proposem que en finalitzar l'assignatura l'estudiant sigui capaç de:

1. Comprendre les funcions de la memòria en el comportament humà, la seva importància, els mecanismes bàsics del seu funcionament i els diversos factors que poden incidir sobre la memòria.
2. Reconèixer els diferents sistemes, processos i formes de representació implicats en la memòria.
3. Relacionar el funcionament de la memòria amb els altres processos psicològics.
4. Identificar les implicacions dels mecanismes de memòria en alguns àmbits de la vida quotidiana com l'educació, la publicitat, la memòria de testimonis i l'envelliment.
5. Conèixer algunes aplicacions pràctiques que milloren els processos mnemònics: regles mnemotècniques i factors que milloren els processos de codificació, emmagatzemament i recuperació d'informació.

### Competències

- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
- Distingir els dissenys de recerca, els procediments i les tècniques per valorar hipòtesis, contrastar-les i interpretar-ne els resultats.
- Distingir i relacionar els diferents enfocaments i tradicions teòrics que han contribuït al desenvolupament històric de la psicologia, i conèixer la influència que han tingut en la producció del coneixement i en la pràctica professional.
- Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats.

- Identificar, descriure i relacionar les estructures i els processos involucrats en les funcions psicològiques bàsiques.
- Prendre decisions de manera crítica sobre l'elecció dels diferents mètodes de recerca psicològica, la seva aplicació i la interpretació dels resultats que en deriven.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

## **Resultats d'aprenentatge**

1. Analitzar els resultats d'experiments sobre memòria humana
2. Analitzar i descriure els processos de resolució de problemes i presa de decisions.
3. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
4. Classificar els processos que tenen lloc durant les fases de codificació i recuperació de la informació en la memòria.
5. Descriure cada un dels diferents sistemes que formen la memòria humana, i la relació entre aquests.
6. Dissenyar experiments sobre memòria humana
7. Elaborar informes a partir dels resultats obtinguts en experiments sobre memòria humana
8. Identificar les principals característiques dels enfocaments teòrics en l'estudi de l'aprenentatge associatiu, la memòria i la psicolingüística, i distingir textos de diferents autors d'acord amb aquestes característiques.
9. Presentar un informe de les destreses i les habilitats desenvolupades en la resolució de problemes concrets.
10. Relacionar els resultats dels experiments d'aprenentatge, condicionament i memòria humana amb els conceptes teòrics de cada un d'aquests processos.
11. Treballar en equip.
12. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

## **Continguts**

### **Unitat 1. La memòria: Aspectes definitoris.**

#### **Tema 1. Definició de memòria.**

Definició i concepte de memòria. La memòria dins dels processos cognitius. Principals aspectes del funcionament de la memòria. Memòria unitària o sistemes de memòria. Les fases de la memòria.

#### **Tema 2. Mesura de la memòria.**

Mesura de la memòria i els seus diferents paràmetres. La mesura de la memòria a través dels tests. Mesures directes i mesures indirectes.

#### **Tema 3. Les grans tradicions en l'estudi de la memòria.**

Ebbinghaus i Bartlett. El punt de vista cognitiu sobre la memòria.

#### **Tema 4. Factors i variables que afecten el procés mnemònic.**

Factors relacionats amb el subjecte. Factors temporals. Factors relacionats amb el material. Factors relacionats amb les estratègies. Factors contextuals. Estratègies mnemòniques: Mnemotècnies.

### **Unitat 2. Estructures i processos de la memòria.**

#### **Tema 5. Els sistemes de la memòria.**

Els treballs pioners. Models multimagatzem. La memòria sensorial. La memòria a curt termini. La memòria de treball (working memory). La memòria a llarg termini.

#### **Tema 6. Els processos de la memòria.**

Models estructurals versus models processuals. Processos de codificació i registre. Processos de recuperació.

### **Tema 7. L'oblit.**

Teories clàssiques sobre l'oblit: la repressió, el desús i la interferència. Punt de vista cognitiu sobre l'oblit. El punt de vista de Schacter.

### **Unitat 3. La representació de la informació en la memòria.**

### **Tema 8. Memòria episòdica i memòria semàntica.**

Diferències entre la memòria episòdica i la memòria semàntica. Els models o teories de la memòria semàntica. Models de xarxes. Models de trets.

### **Tema 9. La representació mental.**

Conceptes i esquemes. La imatge mental com a representació mental. La teoria dual de Paivio. Debat sobre les representacions mentals.

### **Unitat 4. Altres línies de recerca sobre la memòria: camps d'aplicació actuals.**

### **Tema 10. Aplicacions de la psicologia de la memòria.**

La memòria quotidiana (record de cares, record d'escenes, la memòria autobiogràfica). L'aplicació de la memòria en el context judicial: exactitud de la memòria dels testimonis. La memòria en el context publicitari. Memòria y comprensió, memòria i lectura. La memòria en la vellesa. Desenvolupament i potenciació de la memòria.

## **Metodologia**

### **ACTIVITAT DIRIGIDA**

Classes teòriques, pràctiques i seminaris (31 %)

- a) Classes magistrals amb suport multimèdia i debat en gran grup
- b) Classes pràctiques de discussió de conceptes bàsics a través de petits exercicis i de realització d'experiments.
- c) Seminaris de discussió de casos o articles en petit grup

### **ACTIVITAT SUPERVISADA**

Tutories (5%)

- Tutories de seguiment i tutorització de treballs (individuals o grupals) de forma presencial o virtual.

### **ACTIVITAT AUTÒNOMA**

Cerca, lectura i síntesi de documentació (12%)

- Definició de l'estratègia de cerca en bases de dades, lectura comprensiva i elaboració de sinopsis del material llegit

Elaboració d'informes i presentació pública de treballs (24%)

- Realització d'informes de pràctiques, individuals o grupals

Estudi (24%)

- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums

## Activitats formatives

| Títol                                        | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge     |
|----------------------------------------------|-------|------|------------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>                      |       |      |                              |
| D1. Teoria en classes magistrals (grups 1/1) | 31    | 1,24 | 2, 4, 5, 8                   |
| D2. Seminaris de discussió (grups 1/4)       | 2     | 0,08 | 3, 10                        |
| D3. Pràctiques de laboratori (grups 1/4)     | 12    | 0,48 | 3, 9, 11, 12                 |
| <b>Tipus: Supervisades</b>                   |       |      |                              |
| S1. Tutories presencials o/i virtuals        | 7,5   | 0,3  | 2, 4, 5, 8, 10               |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                      |       |      |                              |
| A1. Treball autònom                          | 93,5  | 3,74 | 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12 |

## Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant diferents evidències. De cadascuna de les evidències s'indica el seu pes:

- 1) Evidència 1: informe escrit (pràctica 1) (15% de la nota final).
- 2) Evidència 2: prova escrita tipus test (tema 1 a 5) (35% de la nota final)
- 3) Evidència 3: presentació oral article pràctiques (15% de la nota final).
- 4) Evidència 4: prova escrita tipus test (tema 6 a 10) (35% de la nota final).
- 5) Evidència 5: treball addicional (optatiu) (10% que s'afegirà a la nota final)

S'establiran uns **mínims d'acompliment** a partir dels quals l'estudiant estarà en condicions de superar l'assignatura (**un cinc com a nota mínima**).

L'estudiant que, a final de curs, **no hagi arribat a lliurar el 40 % del percentatge de les evidències d'avaluació** (exclosa l'evidència número 5) obtindrà la qualificació de **NO PRESENTAT**.

Un cop l'estudiant ha superat aquest 40 % del percentatge en la presentació de les evidències d'avaluació, obté una qualificació diferent de NO PRESENTAT.

Per aprovar és necessari que **la mitjana aritmètica de les evidències 2 i 4 (proves escrites) doni un mínim de 5**. Les notes obtingudes en les evidències 1 i 3 (pràctiques) no es computaran fins haver assolit aquesta nota de 5 com a mínim en les proves escrites (2 i 4). Una vegada assumit aquest criteri, caldrà que el còmput de percentatges de les diferents evidències (1,2,3 i 4) **doni un mínim de 5 per a poder aprovar**. Aquells estudiants que no hagin superat aquests criteris podran anar a reavaluar una d'aquestes evidències de prova escrita (2 o 4).

Hi ha la possibilitat de fer una **evidència optativa per pujar nota** (evidència 5). La nota obtinguda en aquesta evidència només s'aplicarà **en el cas de tenir una nota igual o superior a 5** una vegada obtinguda la nota final de totes les evidències obligatòries, i a més quan aquesta evidència obtingui una nota mínima de 5 (aprovat). Això vol dir que **tots els treballs que tinguin una nota inferior a 5 no podran sumar cap punt**

**adicional.** La decisió de fer aquest treball haurà de **ser confirmada pel professor responsable abans del 23 de març un cop valorada la proposta de treball optatiu presentada per l'estudiant.**

Podran reavaluar els estudiants que:

- no hagin superat amb una mitja de 5 les evidències 2 i 4
- la nota aconseguida després de l'aplicació dels percentatges de les quatre evidències obligatòries (1,2,3 i 4) sigui inferior a 5
- per normativa de la Facultat de Psicologia **sols podran optar a la reavaluació de final de curs** els/les estudiants que no hagin assolit els criteris establerts per superar l'assignatura i **tinguin una qualificació d'avaluació contínua major o igual a 4.**

**Només podrà ser avaluada UNA de les evidències d'aprenentatge corresponents a una prova escrita** (evidències 2 i 4) que estigui prèviament suspesa. En el cas que estiguessin suspeses les dues, es farà la reavaluació de la de la nota més baixa.

L'estudiant de Grau de segona matrícula o més (és a dir, repetidor de l'assignatura) podrà escollir entre fer una avaluació continuada o una única prova final de síntesi. En cas que opti per una única prova final de síntesi cal que ho comuniqui a la coordinadora de l'assignatura **abans de la data de l'evidència2.**

## Activitats d'avaluació

| Títol                                                | Pes  | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge  |
|------------------------------------------------------|------|-------|------|---------------------------|
| 1. Informe escrit pràctica (evidència 1)             | 15%  | 0     | 0    | 1, 3, 6, 7, 9, 10, 11, 12 |
| 2. Prova escrita tipus test (evidència 2)            | 35 % | 2     | 0,08 | 2, 4, 5, 8, 10            |
| 3. Presentació oral article pràctiques (evidència 3) | 15%  | 0     | 0    | 3, 10, 11                 |
| 4. Prova escrita tipus test (evidència 4)            | 35 % | 2     | 0,08 | 1, 4, 8, 10               |
| 5. Treball adicional optatiu (evidència 5)           | 10 % | 0     | 0    | 1, 3                      |

## Bibliografia

### Bibliografia general castellà:

Baddeley, A. (1982). *Su memoria: Cómo conocerla y dominarla*. Madrid: Debate, 1984.

Baddeley, A.D. (1998). *Memoria Humana. Teoría y práctica*. Madrid: McGraw Hill, 1999.

Baddeley, A.D., Eysenck, M.W. i Anderson, M.C. (2009). *Memoria*. Madrid: Alianza, 2010.

Mayor, J. i De Vega, M. (1992). *Memoria y representación*. Madrid: Alhambra.

Ruiz Rodríguez, R. M. (2003). *Las caras de la memoria*. Madrid: Pearson Educación, S.A.

Ruiz-Vargas, J.M. (1991). *Psicología de la memoria*. Madrid: Alianza.

Ruiz-Vargas, J.M. (1994). *La memoria humana. Función y estructura*. Madrid: Alianza.

Ruiz-Vargas, J.M. (2002) *Recordar y olvidar*. Madrid: Trotta.

Ruiz-Vargas, J.M. (2010). *Manual de Psicología de la memoria*. Madrid: Síntesis.

Sáiz, D. i Sáiz, M. (1989). *Una introducción a los estudios de la memoria*. Barcelona: Avesta.

Sáiz, D., Sáiz, M. i Baqués, J. (1996). *Psicología de la memoria: Manual de Prácticas*. Barcelona: Avesta.

Schacter, D.L. (1996). *En busca de la memoria. El cerebro, la mente y el pasado*. Barcelona. Ediciones B, 1999.

Schacter, D. L. (2003) *Los siete pecados de la memoria: la memoria es la clave de la inteligencia, ¿cómo puedes mejorarla?*. Barcelona: Ariel, S.A.

Sebastian, M<sup>a</sup> V. (1983). *Lecturas de Psicología de la memoria*. Madrid: Alianza Universidad Textos.

Smith, E.E. i Kosslyn, S.M (2009) *Procesos cognitivos. Modelos y bases neurales*. Madrid: Pearson-Prentice Hall.

### **Bibliografia general anglès:**

Baddeley, A. (2004). *Your memory: A user's guide*. Firefly Books Ltd.

Baddeley, A. (2009). *Memory*. Hove/New York: Psychology Press.

Baddley, A., Aggleton, J., Conway, M. (Eds) (2002). *Episodic Memory. New Directions in Research*. Oxford: Oxford Univ. Press.

Baddeley, A.D., Kopleman, M. D., Wilson, B. A. (2002). *The Handbook of Memory Disorders*. Second Edition. Chichester (UK): John Wiley and Sons. Ltd.

Berrios, G. E., Hodges, J. et al. (2000). *Memory disorders in psychiatric practice*. New York: Cambridge University Press.

Cowan, N. (2005). *Working Memory Capacity*. Psychology Press (UK).

Durso, F.T., Nickerson, R.S. et al. (1999). *Handbook of Applied Cognition*. Chichester: John Wiley and Sons.

Kandel, E. R. (2006). *In Search of Memory: The Emergence of a New Science of Mind*. W. W. Norton.

Miyake, A., Shah, P. (1999). *Models of working memory: Mechanisms of active maintenance and executive control*. Cambridge: Cambridge University Press.

Morris, P. i Gruneberg, M. (eds.) (1994). *Theoretical aspects of memory*. London: Routledge.

Parkin, A. (1999). *Memory: a guide for professionals*. Chichester: John Wiley & Sons.

Schacter, D.L. (1996). *Searching for memory: the brain, the mind and the past*. New York: Basic Books.

Schacter, D.L. (2001). *The seven sins of memory: How the mind forgets and remembers*. New York: Houghton Mifflin Co.

Schacter, D. L. i Scarry, E. (ed.) (2000). *Memory, brain, and belief*. Cambridge, US: Harvard University Press.

Schacter, D.L. i Tulving, E. (1994). *Memory systems*. Cambridge: MIT Press.

Saito, A. et al (ed.) (2000). *Bartlett, culture and cognition*. Philadelphia, PA, US: Psychology Press/Taylor & Francis.

Tulving, E. (ed) et al. (2000). *Memory, consciousness, and the brain: The Tallinn Conference*. Philadelphia, PA, US: Psychology Press/Taylor & Francis.

Tulving, E. i Craik, F. I. M. (eds.) (2000). *The Oxford handbook of memory*. New York: Oxford University Press.

### **WEBGRAFIA:**

- Capítol de *Redes* en el que s'entrevista a D. Schacter.

<http://www.smartplanet.es/redesblog/?p=71>

- Transcripció del vídeo anterior.

<http://www.smartplanet.es/redesblog/wp-content/uploads/2008/06/entrev009.pdf>

- Vídeo "*El hombre con siete segundos de memoria*", sobre Clive Wearing.

<http://documentales.tv-on.es/ciencia/el-hombre-con-7-segundos-de-memoria/>